

Ten eerste

EINDE RECES

Eerste ministerraad na de zomerstop. Na afloop geeft de premier een persconferentie.

CRUISEVAART

Hoeveel miljoenen passagiers in 2018 een cruise maakten, vertelt het EU-statistiekbureau Eurostat.

REPORTAGE BUSHALTE WORDT BIJENHALTE

De bushalte 24 Oktoberplein-Zuid in Utrecht. Het groene dak vangt fijnstof af, is goed voor insecten en houdt regenwater vast.

Foto Katja Poelwijk

Charlotte Huisman
Utrecht

De daktuinen op de nieuwe Utrechtse bushokjes zien er op het eerste gezicht niet zo spectaculair uit: een paar centimeter aarde met daarop groene en bruinrode vetplantjes en her en der wat sprietjes. Maar iedereen wil ze hebben. Van Melbourne tot Mexico-Stad hangen ze aan de lijn in het Utrechtse gemeentehuis: hoe komen jullie aan die duurzame bushokjes?

Het eerste exemplaar verscheen in april, inmiddels staan er ruim driehonderd. Op de hokjes is sedum geplant, een ijzersterke vetplant die weinig aarde nodig heeft. Bewonderend berichten buitenlandse media hoe in Utrecht de bus stops nu bee stops zijn, oftewel: van bushalte tot bijenhalte.

De BBC, The Guardian, USA Today, de Duitse omroepen ARD en WDR en media uit onder meer Canada, India, Oekraïne, Italië en Zwitserland hebben er aandacht aan besteed. De hokjes vangen fijnstof af, bieden bijen en vlinders een pleisterplaats en houden regenwater vast. Nijmegen, Apeldoorn, Rotterdam en Hoorn willen ze ook.

'Het is de zomerhit van 2019', zegt de Utrechtse gemeentewoordvoerder Jacqueline Rabius. Trots vertelt ze dat topmodel Doutzen Kroes het bushokje op haar Instagrampagina heeft geplaatst. Terwijl in de stad zelf aanvankelijk ook wat zure reacties klonken als: 'Weer zo'n GroenLinks-plan dat vooral belastinggeld kost en weinig oplevert.' En: 'Word ik straks gestoken door een bij als ik op de bus wacht?'

Bushokjes Utrecht zijn een groene wereldhit

In Utrecht staan sinds kort honderden bushokjes met een groen dak. Er ligt sedum op, een soort vetplant. Nu wil iedereen weten, van Melbourne tot Mexico-Stad: hoe komen jullie aan die hokjes? En leveren ze echt een bijdrage aan verduurzaming van de stad?

De bushokjes kosten de gemeente niets, zegt Maurice Prijs, hoofd vergunningen, toezicht en handhaving. Het Reclame Bureau Limburg heeft de aanbesteding gewonnen en financiert de hokjes met de reclame-inkomsten van de posters die erin hangen. Het bureau verzorgt ook het onderhoud. 'De gemeente heeft er geen omkijken naar.'

Bamboe

Bij de zoektocht liet Utrecht de duurzaamheid zwaar wegen. 'Daar staat deze stad voor', zegt Prijs. 'En een bushuisje is meer dan een plek om op de bus te wachten. Het is een voorwerp in de openbare ruimte.' Geïnteresseerden kregen te horen dat zonnepanelen en een sedum dak op prijs werden gesteld.

Het ontwerp van Reclame Bureau Limburg sprong eruit, zegt Prijs. Naast een sedum dak heeft het een bank van bamboe. Het onderhoud doet het bedrijf met elektrisch vervoer.

Niet voor het eerst vindt een 'groen' plan uit Utrecht navolging. In de gemeente waar GroenLinks en D66 al jaren de dienst uitmaken is ook de fietsstraat bedacht. Al eerste kreeg de stad een milieuzone voor personenwagens.

Vooraf in de straten met weinig groen springen de daktuintjes in het oog. Maar dragen ze bij aan een beter milieu? Of zijn ze een lapmiddel om het gebrek aan groen in veel delen van de stad te maskeren – zoals cynici zeggen?

'De bushuisjes zullen niet meteen de wereld verbeteren', zegt diensthoofd

Prijs. Wel dragen ze volgens hem bij aan een beter leefklimaat. Hij rekent voor: met 6 vierkante meter per dak gaat het om zo'n 2.000 vierkante meter extra groene daken in de stad. Kennelijk verhogen de hokjes ook de animo voor groene daken: het aantal subsidieaanvragen stijgt flink, meldt Prijs.

'Alle beetjes helpen', zegt hoogleraar bouwmaterialen Jos Brouwers van de Technische Universiteit Eindhoven. Wereldwijd ziet Brouwers de groene daken opkomen. 'Groen is mooier, het verhoogt de kwaliteit van de omgeving. Dat het in een gebouw koeler wordt door een dak met sedum, is in veel studies al bewezen. Ook bevordert groen de luchtkwaliteit. Maar hoe groot de bijdrage ervan is aan de lucht-

kwaliteit in de stad, is nog niet goed onderzocht. Die zal ook afhangen van omgevingsfactoren als het klimaat en de hoeveelheid zon die het dak vangt.'

Groene daken worden vooral aangelegd om de temperatuur in woningen te verlagen, zegt Brouwers. Doordat sedum maar een paar centimeter grond nodig heeft, geeft de beplanting relatief weinig extra gewicht. Daarbij overleeft het plantje zowel extreme hitte als kou en heeft het weinig water nodig.

Waterberging

Woordvoerder Puk van Meegeren van het kenniscentrum Milieu Centraal denkt dat het effect van de groene bushokjes op de Utrechtse luchtkwaliteit kleiner is dan bijvoorbeeld die van grote bomen in een park. Toch is ook hij enthousiast. 'Dit is een begin, je kunt daarna denken aan het beplanten van grotere daken en geluidswallen. Een groen dak draagt bij aan een betere waterberging, het opgenomen regenwater stroomt anders het riool in. Voor huizen met platte daken zou het een alternatief kunnen zijn voor een airco.'

Op zijn elektrische wagentje maakt Rolf van Laere van Reclame Bureau Limburg zijn ronde langs de Utrechtse bushokjes. 'Wij zorgen dat de posters worden omgewisseld, dat de ruiten schoon zijn en we kijken hoe het met het sedum gaat', vertelt hij.

Later deze middag komt een ploeg van de ARD filmen. Fantastisch vindt Van Laere de wereldwijde belangstelling. 'In principe kan op elk bushokje een groen dak', zegt hij. 'De enige vraag is: waarom zou je het niet doen?'